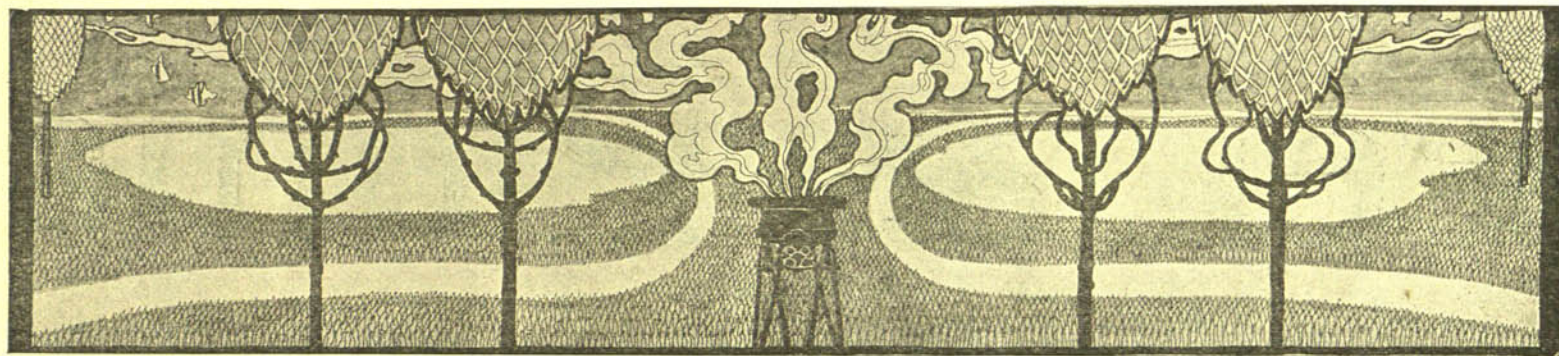

Pèl & Ploma

LES HORES TRISTES

Estudi del natural, per R. Casas

PARAULAS DE BAR

Als seus exercits quan varen invadir, venint del Nort,
el mar llatí

*Fills meus, fills de la boira y las montanyas
que fan de testa al mon!—Germans gloriosos
dels pins septentrionals, pobres de soca
i de brancam amplisim! Homes-arbres
que protejiu la flor del pensament
amb el brancatje no domat dels brassos!*

*Ja som aquí! Sortits de las cavernas
com el Sol de la mar, es necessari
que donem llum al mon; que las belleças
sapiguen llur belleça; que las cosas
la seva vida de la nostra aprenguin!*
*Ja som aquí! vora la mar serena
qu' es deixa atravesar sense fatiga;
vora las flors que, sens treball, esclatan;
vora las donas qu' a tothom estiman;
vora els vassos de vi, que sense limit,
s' abeuran dels rahims per ells mateixos.*
*Ja som aquí!—Vora la vida plena
que com la sava sanitosa, mulla
tota la terra aquesta.—Es cos de dona
que necessita un ànima.—Fills meus!
Femla viure aquest' ànima en la terra
que no' n ha tingut mai! Que flors i cosas
i donas i palaus i Camp i temples
tinguin quelcom d' inesplicable adintre
com la visió gegant de nostras boiras!*

E. MARQUINA

*Fragment del drama líric «Emporium», música d' en Morera,
paraulas de M. Utrillo i E. Marquina.*

CRONIQUETES

MODES DE PARÍS

DIÀLEC IRREPRESENTABLE

Personatjes:

Dolores.—Modista, bona noia i gens tonta, viuda d' uns amors amb un íntim amic meu. Els negocis del seu art sembla que pintan bé.

Persones que no parlen.—La germana de la modista gaire bé es l' única que no parla; els altres concurrents sembla que siguin al mitx del carrer, en una reunió cursi ó al bolsin.

L' escena passa al Liceu, durant la representació de Siegfried; funció de tarde.

Bastant bona entrada; continuament se sent tos, plors de criatura, xarradissa de noies, mormolar d' homens, exclamacions de dilettanti, passos d' acomodador i concurrent; caigudes de gemelos i altres sorolls diferents dels de les boscuries.

Temps: encara no fá quatre dies.

El teló ja está aixecat

Dreta i esquerra, les nostres.

ESCENA ÚNICA

Dolores que parla am veu baixa mentres duran els actes de l' ópera i cridant bastant en els entr' actes.

—Hola! d' ahont surt! me pensaba qu' encare era per aquets mons de Deu!!

—I vosté? no 'n fa pocs de mesos que no l' habie vista.

—Que no ho sab? jo també he anat á París, he vist l' Exposició i les parisenques, el Boulevard i 'l Moulin Rouge, l' Opera i l' Antoine.

—I qué?

—Qué vol dir i qué? qué m' ha semblat?

—Sí, senyora.

—Sab el que m' ha semblat? com si tota la vida hi hagués viscut. Am les explicacions de vosté i den (1) Pepet, i les vistes i 'ls cinematografs i... que no m' escolta?

—(Distret.) Sí... sí, senyora, pero aixó de la manxa m' agrada molt... digui.

—Oh res, deie qu' am tantes cosas com se veuen de París, á l' arribarhi ja 'm semblaba estar acostumada á veurer tot el que veie. No 'm deie vosté que també l' hi habie succeit?

—Me sembla que sí; no m' en recordo.

—Si que está desmemoriat! doncs... i ara! qu' es aquell fum?

—Es en Siegfried que 's fá una espasa i la trempa.

—I en Mime? vritat que sembla aquell apotecari del Crispino?

—Miri! miri!! quan pica 'l ferro surten espurnes.

—Mal per mal, mes m' estimo que 'm parli de París. Qué va veurer á l' Exposició? La torre Eiffel?

(1) Per discreció, callaré 'l nom. L' hi dirém Pepet.—N. del A.

—No sigui tant burleta; que 's pensa que vinc de l'hort? vaig veurer el *palé del costum*, l'exposició den Wert, la del *Félix*, el nostre palau...

—El d'Espanya?

—No, home, no! el de la dona; que no se'n recorda que jo també...

—Psit! miri que la poden sentir.

(*Llarga pausa durant la qual s'acaba 'l primer acte de Siegfried i 's bada l' enclusa amb una dificultat tant gran, qu' en lloc de trencar una materia dura, sembla que parteixi mantega.*)

—No deie qu' habie vist els vestits den Félix?

—Sí, senyor...

—I qué l' hi semblen?

—Dels antics no m' hi fico, perque nosaltres no 'n fem; pero dels d' ara, 'm feie llástima veuren tants de bonics i de malaguanyats.

—Que 's fan malver d' exposarlos?

—No, home! es que 'm pensava que no hi han prou dones al mon que puguin gastar en comprarlos i sapiguerlos dur. Si hi haguessin dones aixís, prou acabarien de perdre el cap tots vostés.

—(*Amb resignació.*) Gracias!

—(*Amb naturalitat.*) No hi ha de que donarlas, perquè es aixís. Suposis vosté que les senyores de Barcelona s' ho compressin, ahont els lluhirien?

—Que se jo! potser aquí; que no ha vist en les funcions de nit el luxó qu' hi ha?

—Calli, home! no m' en parli!! Fins no goso dir el que 'n penso.

—Gosi, dona, gosi!!

—Miri, quant vaig anar á París i vareig veurer aquells estols de cares conegudes entre les que hi habie les meves millors clientes, vaig pensar qu' aquest any la feina mivarie; pero també 'm creie que totes aquelles senyores, anirien ben vestides una temporada i una vegada á la vida.

—I no es aixís? miri que 'l teatre fa goig avui; aixó qu' es funció de tarde!

—Precisament! per xó está bé; la majoria 's desdinaren comprant barrets i trajos de carrer, que son els que porten avui; además avui hi ha casualment les deu ó dotze que 's pot dir que vesteixen bé.

—Qui son? (*am indiscreció.*)

—Miris (*senyalant*) aquella senyora d' aquell palco que té una nena al costat, aquelles d' aquell palco de l' altra banda, qu' una du un barretet Lluís XV. (*Continuant, amb assentiment meu que marco i am dissentiment que dissimulo*).... i aquella senyora que seu tres files mes endavant, pero que no la conec.

—Es forastera.

—Aixís callo; qui es?

—Es la senyora den.....

—Ah! fá mes goig que les obres del seu marit!

—Sap que s' ha tornat molt xafardera?

—Ja veurá, vostés m' ho han ensenyat....

—(*Protestant enérgicament.*) Jo? no sap que no m' agrada murmurar?

—Si 's descuida! pero vaja, encara n' hi há que 'l guanyan; el qu' es ben cert, es que 'ls homens fan correr l' es-

tisora molt mes que nosaltres i que no deixen respirar de tant retallar. Cóm es que son tant donetes?

—Qué sé jo... entre vostés, quínes son les dones més murmuradores? quínes son les envejoses i les qu' á tot tenent que dir?

—(*Sense dubtar.*) Les més lletjes.

—(*Amb igual seguretat.*) Doncs els homens retalladors, son també els més lletjos, es á dir: els que no fan res perque no 'ls hi surt.

—Sí, vaja, els impotents.

—No gosava dirho, perque devegades, desfer costa tant com fer, pero en aquet cas, aixó ja no es retallar.

—Doncs qué es?

—Esclafar; se pot retallar un troçet d' obra bona, igual que vosté pot tallar una mostra de la millor tela del mon; la tela i l' obra, queden com avans i de vegades, el ratolí que rosegua, hi deixa les dents. Pera esclafar se necessita forsa i la cosa esclafada, no se 'n alça; Wagner, va esclafar al virtuosisme italiá, pero Max Nordau..... un ratolí alemany, no més va poder rosegua á Wagner, com un ximple que 's fá célebre escrivint el seu nom al peu de totes les estátues hermoses.....

—Qu' ho ha après en algún llibre tòt aixó?

—No, senyora, no soc del Ateneo.

—No, pero sempre va carregat de llibres i diaris.

—Perque me 'ls donen.

—I 'l *Journal*, que també l' hi donen?

—No, i 'l compro perque hi ha un esclafador de bó de bó.

—Quín gust! divertir-se en desfer! jo.....

—Desfá lo lleix i les pedres arrunades, poden servir pera fer coses noves.

—Está plé de sentencies avui.

—Es que no m' agrada la conversa; per qué no retalla els vestits, com ha comensat?

—Perque es massa fácil i á les dones no 'ns está bé ser..... cóm ho ha dit?

—Esclafadores.

—Just; les nostres crítiques, han de ser retalladetes am malicia, pero sense forsa, igual qu' una dona no pot donar cops de punys i d' una esgarrapada pot senyalar un *Sansón*. I després de tot, sap per qué van vestides aixís les senyores de Barcelona?

—Per..... per.....

—No busqui que no trobará; á París s' han comprat tot lo qu' están acostumades á comprar aquí, i lo bó d' allí, allí s' ha quedat; es á dir, han anat á París á comprar-se coses de Barcelona.

—(*Acaban la conversa.*) Calli, qu' ara sortirá 'l dragó.

—I en Siegfried, qu' es un esclafador.

—Justa.

M. UTRILLO

Francesch Soler y Rovirosa (*)

Soler i Rovirosa nasqué á Barcelona l'any 1836 i s'educá junt amb el seu company Ballester, á l'antich col·legi de Carreres.

Fill d'una familia de comerciants i naviers, el seu pare'l dedicá al comerç, passant la seva joventud entre «Diaris» i «Majors» i aprofitant totas las horas lliures per l'estudi del dibuix.

No era estrany per aquells temps, veurel dibuixant ó prenent apuntes per els carrers d'aquesta ciutat ó 'ls seus voltants.

Amb el seu company Ballester, avans de complir els 20 anys, varen pintar, en un saló de ball qu'era prop de la plassa del Mercat, á Gracia, dugas decoracions per lo Teatro Principal d'aquella vila: i aquets varen ser els seus primers treballs amb els que començaren á ferse nom.

Rodant els aconteixements el pare i la familia d'en Soler que fins aleshores no habian pres en serio la decisió del noy, varen comprendre qu'era inútil oposarshi mes y com que no hi havia altre remei, varen decidir ajudarlo, concedintli permís per marxar á París á estudiar seriament l'art que constituia la seva vida.

Va començar guanyant un modest jornal, al taller dels reputats mestres Mrs. Cambon y Thierri, ahont va passar set anys, arribant á encarregar-se de la secció de dibuix ó traçat i perspectiva.

A son regrés á Barcelona el 1869, va esser quan nosaltres el varem conèixer. Ens estabam sols al taller del nostre mestre, quan se 'ns va presentar un senyor demanant per éll; com que no hi era, varem indicarli qu'el podia esperar un moment si no portaba presa; éll va acceptar, i treyent un bloch per l'acquarela que portaba sota'l bras, ens demaná aigua pera continuar el seu treball. L'impresió que sentirem al contemplar aquell hermós estudi, no podém transmetrela: representaba el refectori d'un convent de monjas, tot ell voltat de rajolas de colors llampanants i amb una especie de trona en un ángul, també revestida de rajolas. Nosaltres, que mai habíam vist sino acquarelas al istil de las Academias de Roma, en las qu'es sacrificaba la línea al color, varem quedar sobtats devant d'aquell dibuix en *color simple* i am tan gran seguretat trassat per la má ferma del gran mestre que 'ns honrá am la seva amistat desd'aquell dia fins al de la seva mort.

De carácter alegre i deferent amb els seus amics i coneeguts, era estimat i benivolgut entre totas las clases socials. Deia quant nosaltres el tractabem de mestre, que tota la vida no som sino deixebles, am més necessitat d'aprendre

cada dia. A l'istiu, á Sant Hilari ó allí ahont fos, se'l veia am la cartera á la ma, prenent apuntes, com si's tractés d'un noy de 20 anys qu'en élls fundamentés las esperances de la seva vida.

Treballador infatigable, no tenia una hora lliure; quan eran temps de *gran trull* (com ell deia am molta gracia), l'hagueran vist, ya complerts els 60 anys, demunt d'un teló i treballant de las 8 del matí fins á les 3 de la matinade dias i dias sense rendirse. Per estranya particularitat, podia servir-se de las dugas mans pera pintar, i quan la dreta se li fatigaba, continuaba am l'esquerra imperturbable el seu treball.

La seva característica, era aquell aspecte de jove i de cor de noy que mai el va deixar. Res l'horrortizaba tant com que li parlesin de ferlo academich, perque no volgué mai qu'els joves artistas el califiquessin de *miloca*.

La seva preferencia per els istils francesos del sicle passat, constituia l'essencia del seu temperament artistich i mai han sigut justas las críticas que se li hajen fet per aquet concepte. Per tendencia i per educació, era una sinceritat en ell el cult d'aquestos istils.

La seva principal qualitat, en sentir nostre, va esser la seguretat i fermeça al plantejar, dibuixar i donar color d'epoca á las sevas decoracions.—També va resoldre en més d'una ocasió, verdaders problemas d'escenografia, com derrerament produhint efectes de grandiositat i espai, al escenari de Romea, amb una decoració del *Compte l'Arnau*.

La seva aristocrática modestia i el poch cas que feia dels extrems del públich entusiasme, no le permeteren mai sortir á escena per molt insistents que fossin els aplaudiments del poble. I aquesta qualitat no será pas tan vulgar quan de tan poca gent pot afirmar-se.

Va fer verdaders miracles en els ensaijos generals d'obras d'espectacle, arribant á domesticar temperaments tinguts per indomptables per tradició de bastidors. I tot aixó calmosament, sense cansarsi mai, imposantsi més per autoritat de mestre que per tirania arbitraria.

Llástima fora qu'els Museus Provincial i Municipal, no aprofitessin per enriqueirse aquesta ocasió en qu'els treballs del mestre (*bocetos i teatrinos*) es troban reunits.

Soler ha omplert durant més de 30 anys l'espai reservat al art escenografich á Barcelona.

¡Reposi en pau l'amich benivolgut i l'admirable mestre que tant va contribuir am la seva vida de treball al bon nom de Catalunya!

L. LABARTA

(*) Extractat de l'article de Lluís Labarta publicat amb el mateix titol á la nostra edició castellana.

LA MUSA DE MONTMARTRE

Estudi del natural, per R. Casas

La Musa de Montmartre

*Alegre i trista, un xic viciosa
i un xic idealista,
va per Montmartre lleugera i rosa
flairant la terra 'scandalosa
i cantant sempre alegre i trista.*

*Oh, las traicions dels seus ayments
i las sevas traicions!
decadents nois, parnasians grans,
i decadents i parnasians.
mai veritables en sas cançons.*

*Artificials, pero exquisits
fan sempre poesia;
qué dolç cayent tenen sos crits!
Oh, l'aflicció dels afligits
que dolçament enfosca el dia!*

*Tots ben vestits de consonants,
alexandrins ben fets,
darreras fullas dels parnasians
oh falsas vidas i passions grans
i mals instints ben contrafets!*

*Prou! Son els temps de la passió
i la sinceritat:
escribiu mal vostra cançó:
pero afirmeunos sensa por
que tot el mon es veritat!*

*Digueulo tot, conteulo tot
ben expontaniament:
feu versos fins ó sans-coulotte;
pero entre-mitj del esbalot
afirmeu sempre un pensament!*

*Surtim del pou de l'esquisit
una sola vegada:
respirem fort i fem un crit
fruint un cop l'aire infinit,
la boca nostra tota badada.*

*Oh decadents i parnasians
i homes d'humeur,
renegueu tots petits i grans
de vostros versos am consonants
d'Arquitectura de Sacre-cœur.*

*La vostra musa vol despullarse
que'l seu vestit l'ofega,
vol serenarse i afirmar-se
i —si os es grat—humançar-se
sota un posat d'estatua grega.*

HUGUES REBELL

(TRADUCCIÓ DE E. M.)

NOVES & VELLES

Dias passats es presentá en Novetats al nostre públich la *divette* Marguerithe Deval, am son repertori de petits *vaudevilles* i *chançonnettes*.

La seva característica ens sembla esser una certa facilitat per satiritzar *las gentes mitjanes* de las que reia am tota la picardia dels *gamins* inconscientment maliciosos de Paris.

I era una joia de debó á Novetats, devant del nostre públich una mica sobtat, véurela ridiculitzar á aquells bons burgesos..., per altre banda tan semblants als nostros.

Hem de afegir que la *divette* no agradá al nostre públich, entre altrás cosas porque portaba poca gent á la seva troupe. Bé!

La Bob-Walter que 's presentá ahir nit per la primera vegada al públich de Barcelona, tampoch va conseguir engrescarlo gaire.

Nosaltres creyem que dat el primer pas per la Loïe Fuller en aquesta classe d'espectacles, no costaría molt de presentar efectes refinats i verament artístichs, en comptes d'aquellas *sombrillas* de zarzuela japonesa, am tan poca solta illuminades.

Hem rebut, com totes les setmanes, el periódich *Juventut* que anuncia reformas per l'any vinent.

Desitjém al estimat company l'èxit que mereixen de debó la bona voluntat i l'empenta dels seus redactors.

En Peyo—D. Pompeyus Gener,—ha publicat aquets dies son darrer llibre «Inducciones,» quina primera edició va enviar ja fa alguns messos á Buenos Aires.

En nostre número pròxim insertarém un dels seus capítuls més interessants, per que 'ls nostres suscriptors es fassin càrrech de l'importancia de l'obra.

Pròximament començarán al Tívoli las representacions d'operetas catalanas, quina direcció i realització, com tantas altres cosas bonas per la música de la terra, es dehu al nostre amich el mestre Morera.

Els alicients d'un abono escullit; la seguretat d'un art una mica més refinat del que s'ens acostuma á servir en las *zarzuelas* del Eldorado, y fins una malvolenta pero segura esperança de la *retalladeta* al final

de cada peça, asseguran als iniciadors de l' Empresa una campanya profitosa. Ho desitjém.

Dissapte arribará á Barcelona la Sra. de Gay, que seguida encara dels picaments de mans parisencs, als concerts Lamoureux i á «l' Eschola cantorum,» es disposa á continuar aquí en companyia del nostre bon amich el mestre Gay, la seva lloable tasca d' afirmar i fixar la música catalana. Benvinguda.

Per poc que poguém al número de final d' any, farém una mica d' extraordinari, cantant las ensoltas al sigle mort i saludant al nou, que s' ens presenta pur com una estimada de debó.

Entretant bonas Pascuas!

NADALAS

Pocs dias faltarán per la festa de Nadal quan aquet número arribi á vostras mans, llegidors ben-volguts.

Nadal! aixó es, desvetllament, despertament i encarnació.

Nadal! glorificació de la maternitat i diada de l' infantesa.

Aquesta es la vostra joia, criaturas i aquet el vostre jorn, homes de cor de noi que porteu un Jesuset á las entranyas.

Es—durant la nit miraculosa i fonda,—el triomf de la benaurada simplicitat sobre la terra.

Han de esboçinarse casas i palaus; han de caure reis i rodolar els tronos dels monarcas junt am las cadiras dels Sacerdots del Temple.

Tota l' Humanitat ha de fer parada aquesta nit i portantse una ma al front, meditar uns moments i canviar de direcció.

La tasca es gran i la Solemnitat del moment aclaparadora.

Exércits enters d' homes armats i capitans am joyas, foren impotents pera tan ferma lluyta.

Munions sens nombre de sacerdots i fariseus, am las testas blanques, com onadas del mar de l' humanitat treynt escuma, foren inútils devant d' aquesta tasca.

S' ha fet precis el miracle, l' Inexplicable de la part d' ensá del mon i la nit s' ha badat possant sobre la terra, com un bes de dona misteriosa, la simplicitat tota poderosa de l' Infant.

Ni la força dels guerrers; ni la ciencia dels sabis; ni la religió dels sacerdots; candidesa de noy, plors de criatura y manetas ingénuas de carn nova, venen á complir els desitjos de la Naturalesa.

Ha sigut com l' idili d' una rosa que neix sota la grandèça d' una tempestat.

Corrian las aigues odolant per las foscurias dels abims i tota la Naturalesa feia por.

Empró la rosa petiteta habia de neixer y en mitj de la tempesta una tranquila gota d' aigua cayent d' un arbre qu' acababa de morir, l' hi ha donat vida.

Perque aqueixas son las lleys de la Natura; sense llançes ni arguments, obehint á l' empenta lleugera de l' infant, viure perque té de viure.

No imploreu la vostra petiteça per fugir dels camins sempre embaumats de l' acció; petiteça genera grandèça en aquet mon i res es despreciable quan ve com Jesuset: obrint els brassos y cridant als pastors al seu voltant.

OBJECTES D' ART

Vidres antics de la col·lecció A. de Riquer

Varias

Han visitat la nostra redacció les següents revistes:

L' Hemicycle.

Revue franco-italienne.

L' Ersai litteraire.

Le monde artiste.

Les temps nouveaux.

South African illustrated (The cape).

The Poster.

Palecek.

Gaceta musical de la Habana.

Primavera.

L' ame latine.

Les temps nouveaux.

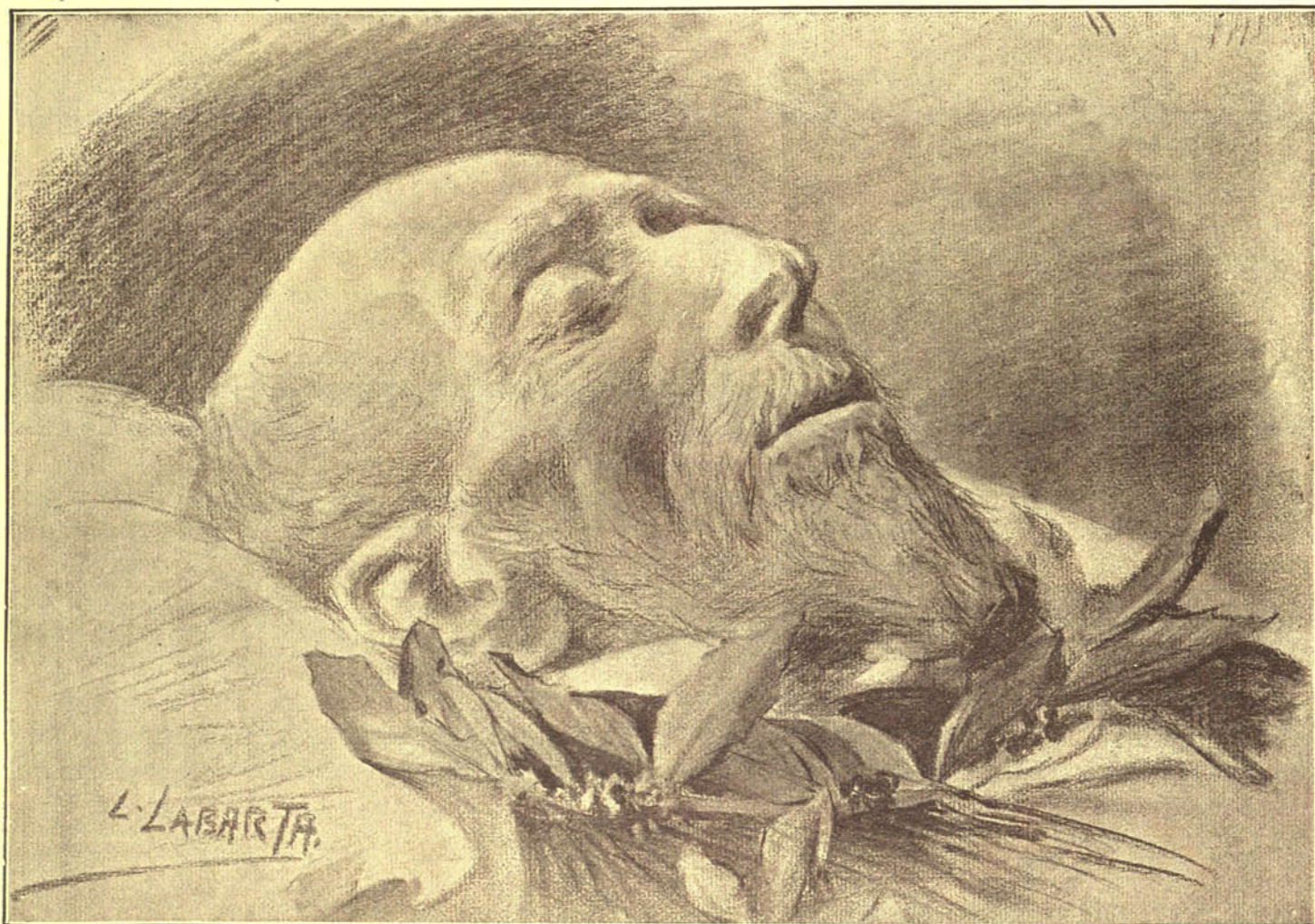
L' Ermitage.

El Figaro.

L' Arte.

Juventut.

I L' Idearium.

D. Francesch Soler i Rovirosa, per L. Labarta

L' ÀNIMA MORTA

Com la fulla que cau esgrogueida,
Com se desfà la flor tota marcida,
Memorànt à la vida falaguera
Que la mort la segueix sempre derrera.

Com lo penyàl ficat dins de la sorra,
Com la tofa de neu que 'l vent fa corra,
Y en lo feréstech cap de la montanya
Apàr lo niu de gegantina aranya.

Com lo negrós cristall de la llacuna,
(espill de sert, mirat al clar de lluna)
Que 'n sas faixugas boyras balanceija
Un aixàm de fantasmas que 's paseija.

Com la perduda nau que, despullada
Per las onas, de nit es sepultada,
Y, com últim recort, al bon mati,
Aixeca solçament un pal mesquí.

¡Aixís soch jo! La fulla tota seca,
La flor caiguda que ja may s' aixeca,
Penyàl y sorra, neu sempre glassada,
Per lo sol de l' amor may llumenada!

¡Aixís soch jo! Llacuna fonda, immensa...!
Fantasma vaporós, sens cor ni pensa;
Y com desfeta nau, com ella igual,
En la marór del mon soch un trist pal!

J. PLANA Y DORCA

